

at tale om de Chamberlain'ske Tanker, som have været omtalte fra flere Sider.

Jeg tillader mig at minde de ærede Landbrugere om, at naar de kunne staa saa stærke, som de i dette Øjeblik gøre, skyldes det ikke alene den overordentlige Dygtighed, som vi alle anerkende, med hvilken de, som det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borbjerg) meget heldigt udtrykte det, have vendt en Hindring om til at blive en Betingelse, men det skyldes tillige den Omstændighed, at de staa med det aabne engelske Marked foran sig, det, som har sin Grænse aaben for deres Varer, medens vi andre — Industrien mener jeg — stadig maa slaas med Toldgrænser. Jeg skal her gøre en Bemærkning til det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds, der sagde, at det var paa Teknikkens Udvikling, at Udviklingen overhovedet beroede. Nej, det ærede Medlem maa gaa længere ned, det er ikke Teknikken, men Markedet, det kommer an paa; det er det, der giver Teknikken Impulserne. Det kan ikke nytte det allermindste, at de Herrer lægge en elektrisk Sporvogn ud i Smørumbredre, hvor de tidligere have haft Omnibus, for der er intet Marked for den, ingen Mennesker til at køre med den. Man maa ikke overse, at det er Markedet, der giver Stødet til Udviklingen. Dette Marked have de Herrer været saa lykkelige at have i England, som ikke har kunnet brødføde sig selv og derfor har været nødt til at indføre og betale de Herrers Varer. Atter her bliver Spørgsmaalet: Vil dette Forhold vedvare? Jeg tror det ikke. Naar jeg tillægger de Chamberlain'ske Planer Betydning, er det ikke alene, fordi Chamberlain er en talentfuld Politiker, en kundskabsrig Mand og en ganske overordentlig Arbejdskraft, men ogsaa, fordi jeg tror, at disse Tanker ligge netop i Udviklingslinien.

Jeg talte om, hvad der var det rigtige i Frihandelen, dette, at man ikke bliver staaende ved den nationale Grænse, men efterhaanden maa udvide Grænsen, og denne Udvidelse kan tillige næres af praktiske Momenter, som f. Eks. Hensynet til at beskytte Arbejdet i et Land mod Invasion fra andre Lande. Hvor disse Formaal falde sammen, der er — tror jeg — netop Betingelsen naaet for, at Tankerne kunne realiseres i det praktiske Liv; det tror jeg, de før eller senere ville blive i England. Jeg tror paa de Chamberlainske Ideer; jeg tror, at det kan blive Begyndelsen netop til disse større økonomiske

Enheder, jeg har omtalt, Enheder, som paa den ene Side naturligvis betyde Beskyttelse, men, som de Herrer paa den anden Side ville se, ogsaa ere et Skridt fremad ad Frihandelslinien, et Skridt fremad mod det Endemaal, som Frihandelen sætter sig.

Og naar jeg taler om det Forhold, kan jeg ikke lade være endnu at sige en Ting med Hensyn til det engelske Marked; og det er dette: Jeg fik for et Par Aar siden den Opgave fra en Landbrugsforening at undersøge et Omraade af det engelske Smørmarked derovre. Jeg var meget omkring, jeg var baade i Skotland og i England; jeg var baade i de store Forretninger og i Detailudsalgene og hos Landbrugere af forskellig Art; og jeg vil sige Dem en Ting: De holde nok af vort Smør, men de holde ikke af at forhandle det derovre. Forhandlerne ere os imod, og det er en uhyre vigtig Faktor i det Spørgsmaal, det her drejer sig om. Jeg tror, de ere os imod, fordi vi have vist noget for stort Overmod overfor dem. Jeg er naturligvis ikke saa nøje inde i disse Ting som maa ske enkelte af de Herrer Landbrugere, men jeg fik det bestemte Indtryk, at vi havde vist for stort Overmod overfor dem og navnlig havde gjort Spatiet mellem Køb og Salg for lille for dem. De ere nødt til at holde det Smør, thi Befolkningen vil have det, deres Marked forlanger det, og de ere tvungne til at beholde det, fordi de oversøiske Sendinger, de faa, endnu ikke ere tilstrækkelig ensartede altid; de kunne ikke gøre Regning paa disse store ensartede lots, som ere Betingelserne for en Eksport. Men det er min Overbevisning, at den Dag, det sker, da de kunne stole paa disse Forsendelser, den Dag vil der komme et Moment til foruden det almindelige økonomiske, og det er Villien paa den anden Side. Den har meget at sige, og den Villie, som saaledes er imod os i dette Øjeblik — det er jeg overbevist om, at den er, det er Snese, jeg har talt med, og altid har jeg hørt det samme — ere vi ikke helt uden Skyld i. Jeg tror, at vi ved vor Prisnotering, som jo er vor Stolthed, og som til en vis Grad med Rette er vor Stolthed, — dette, at vi kunne sætte Prisnoteringen paa Københavns Børs i Forhold til det store Verdensmarked i England —, have været noget for overmodige og skruet stærkere til, end vi skulde. Det bestemte Indtryk har jeg i hvert Fald af alle de Udtalelser, jeg har hørt derovre fra. Under alle Omstændigheder tror jeg ikke, at de Herrer i det lange Løb med samme Sikkerhed